

СЕКЦІЯ 2

МЕНЕДЖМЕНЕТ, МАРКЕТИНГ І ЛОГІСТИКА

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

І.В. ПОКУЦА, канд.екон.наук, ст. доц.

В.О. БИЧКОВ, магістр,

*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова*

Управління бізнес-системами в стані турбулентності вимагає від керівників будівельних компаній освоєння практичних навичок передбачення і розпізнавання криз, усунення наслідків негативних чинників, що з'являються. Тому антикризове управління фінансовою діяльністю будівельної компанії включає сукупність теоретичних знань і результати практичного досвіду, які спрямовані на оптимізацію механізмів регуляції фінансових систем. В якості інструменту антикризового управління фінансовою діяльністю будівельної компанії можливо застосовувати моделі оцінки вірогідності банкрутства, що повинні забезпечувати використання різних антикризових стратегій своєчасно, ще до настання фінансової кризи, з метою її відвертання.

Для будівельної компанії АТ «Трест Житлобуд-1» були запропоновані наступні моделі антикризової діагностики фінансового стану: модель Альтмана, модель Таффлера, модель Спрінгейта, система показників Бівера та модель Чессера. Всі вказані моделі розроблені зарубіжними авторами і є одночасно моделями прогнозування банкрутства. Вони містять у собі невелику кількість (від п'яти до семи) ключових показників, що характеризують фінансовий стан комерційної організації. На їх основі у більшості з названих методологій розраховується інтегральний показник фінансового стану з ваговими коефіцієнтами індикаторів вірогідності банкрутства, на основі якого робиться висновок щодо фінансового стану і антикризової стратегії управління.

Розрахунок п'ятифакторної моделі Альтмана для підприємства АТ «Трест Житлобуд-1»: $X_1 = 0,31$; $X_2 = 0,38$; $X_3 = 0,1$; X_4 – приймається за 0, так як акції підприємства виключені з біржового списку (Рішення від 03 грудня 2012 року АТ "Українська біржа"); $X_5 = 0,58$;

$$Z = 1,2*0,31+1,4*0,38+3,3*0,1+0,6*0+0,99*0,58 = 1,81;$$

Значення Z для даного підприємства більше 1,81, отже ймовірність банкрутства оцінюється від 35 до 50%.

Розрахунок чотирьохфакторної моделі Таффлера для підприємства АТ «Трест Житлобуд-1»: $X_1 = 0,13$; $X_2 = 0,34$; $X_3 = 0,75$; $X_4 = 0,58$;

$$Z = 0,53*0,13 + 0,13*0,34 + 0,18*0,75 + 0,16*0,58 = 0,34;$$

Значення Z (0,34) для даного підприємства знаходиться на порозі прийнятного фінансового стану. Імовірність втрати платоспроможності низька.

Розрахунок чотирьохфакторної моделі Спрінгейта для підприємства АТ «Трест Житлобуд-1»: $A = 0,31$; $B = 0,38$; $C = 0,13$; $D = 0,10$;

$$Z = 1,03*0,31 + 3,07*0,38 + 0,66*0,13 + 0,4*0,10 = 1,61$$

Значення Z для даного підприємства знаходиться на рівні 1,61. Отже, ймовірність настання неплатоспроможності невисока.

Основною відмінністю системи Бівера від інших систем антикризової діагностики банкрутства підприємства є те, що значення отриманих коефіцієнтів порівнюються з нормативними величинами, і відповідно до них підприємству присвоюється одна з трьох станів (табл.1):

Таблиця 1 – Система показників Бівера

Фінансовий показник	Формула коефіцієнта	1 стан	2 стан	3 стан
Коефіцієнт Бівера	(Чистий прибуток + Амортизація) / (Довгострокові + поточні зобов'язання)	(0,4; – 0,17)	(0,17; –0,15)	< –0,15
Коефіцієнт рентабельності активів, %	Чистий прибуток * 100 / Активи	6 – 8	< 4	< –22
Коефіцієнт фінансового «важеля»	(Довгострокові + поточні зобов'язання) / Активи	< 0,37	< 0,5	< 0,8
Коефіцієнт покриття активів чистим оборотним капіталом	(Власний капітал – Необоротні активи) / Активи	> 0,4	< 0,3	< –0,06
Коефіцієнт покриття	Оборотні активи / поточні зобов'язання	< 3,2	< 2	< 1

Значення всіх показників для підприємства «Трест Житлобуд-1» потрапляють в першу групу – фінансове стійке.

Модель Чессера - фінансова модель, що дозволяє оцінити ймовірність банкрутства (неспроможності) підприємства-контрагента.

Дана модель дозволяє оцінити не тільки шанси неповернення кредиту, але і відхилення від графіка платежів. Розрахунок моделі Чессера для підприємства АТ «Трест Житлобуд-1»:

$$X_1 = 0,001; X_2 = 417,5; X_3 = 0,58; X_4 = 0,75; X_5 = 2,74; X_6 = 0,76;$$

$$Y = -2,0434 - 5,24 \cdot 0,001 + 0,0053 \cdot 417,5 - 6,6507 \cdot 0,58 + 4,4009 \cdot 0,75 - 0,0791 \cdot 2,74 - 0,1220 \cdot (-0,76) = -0,517;$$

$$Z = 1 / [1 + e^{-(0,517)}] = 0,236;$$

Значення Z для підприємства «Трест Житлобуд-1» дорівнює 0,236. Це означає, що підприємство може виконувати умови договорів.

Таблиця 2 – Узагальнені розрахунки за запропонованими моделями діагностики банкрутства

Вид моделі антикризової діагностики	Отримане значення коефіцієнтів за моделлю	Економічне тлумачення отриманого результату
Модель Альтмана	1,81	Ймовірність банкрутства від 35 до 50%.
Модель Таффлера	0,34	Прийнятний фінансовий стан
Модель Спрінгейта	1,61	Ймовірність настання неплатоспроможності невисока
Система показників Бівера	1 група за шкалою Бівера	Підприємство фінансове стійке
Модель Чессера	0,236	Підприємство може виконувати умови договорів

Таким чином, відповідно до результатів розрахунків за моделями антикризової діагностики (табл.2), АТ «Трест Житлобуд-1» знаходиться на стадії прийнятного фінансового стану, ймовірність неплатоспроможності невисока та підприємство може виконувати умови договорів. Разом з тим, кризи можуть виникнути на будь-якому з етапів життєвого циклу організації, вони часто виникають і в зрілих компаніях, які втрачають свою позитивну динаміку і здатність досягати запланованого прибутку.

Тому антикризове управління будівельною компанією в умовах попередження фінансової кризи повинно включати методи профілактики, спрямовані з одного боку, на зменшення всіх статей витрат, збільшення надходження грошових коштів в компанію, необхідних для погашення боргів, а з іншого – на зростання обсягу продажів об'єктів нерухомості та отримання прогнозованої величини прибутку.

Список посилань:

1. F. Papagiannis, P. Gazzola, O. Burak, I. Pokutsa. Overhauls in water supply systems in Ukraine: A hydro-economic model of socially responsible planning and cost management, Journal

of Cleaner Production, Volume 183, 2018, P. 358-369.
<https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.02.156>.